

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงความรู้ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในงานสาธารณสุขระดับตำบล รวมทั้งการยกร่างข้อบังคับตำบล ตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยศึกษากลุ่มประชากรสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 344 คน มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์กลับคืนมา จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 ได้ผลการศึกษาดังนี้คือ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 93.5 พบว่ามีอายุ เฉลี่ยประมาณ 45.6 ปี ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 40 – 49 ปี ร้อยละ 40.2 มีระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 51.6 ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข ร้อยละ 74.6

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในงานสาธารณสุขมูลฐาน อยู่ในระดับดี (เฉลี่ย 13.59 คะแนน จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน) แต่ยังมีบางส่วนที่รู้ผิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาความรู้ด้านสาธารณสุข ร้อยละ 34.1 บทบาทในการเฝ้าระวังโรคติดต่อในท้องถิ่น ร้อยละ 22.2 และการจัดบริการสาธารณสุขระดับตำบล ร้อยละ 21.9 และยังพบอีกว่ามีผู้ที่ไม่รู้ว่า งานสาธารณสุขมูลฐานประกอบด้วย 14 กิจกรรมที่สำคัญ ร้อยละ 15.8 ไม่รู้ว่าการจัดบริการสาธารณสุขระดับตำบลอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ร้อยละ 10.4 และไม่รู้ว่าการพัฒนาความรู้ด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนเป็นบทบาทของ องค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 13.6

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการ สาธารณสุข พ.ศ. 2535 และการยกร่างข้อบังคับตำบล อยู่ในระดับไม่ดีถึงปานกลาง (Mean = 11.68 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน) มีส่วนที่น่าเป็นห่วงคือ รู้ผิดเกี่ยวกับเนื้อหาของกฎหมายที่ให้อำนาจ แก่องค์การบริหารส่วนตำบลคือ รู้ผิดว่าเมื่อมีสัตว์ไม่ปรากฏเจ้าของสามารถกักสัตว์ไว้ได้แต่เมื่อ ปรากฏว่าสัตว์ดังกล่าว เป็นโรคติดต่อร้ายแรงสามารถทำลายได้เลยโดยไม่ต้องรอเจ้าของ ร้อยละ 64.2 รู้ผิดเกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร้อยละ 56.6 รู้ผิดเกี่ยวกับอำนาจในการกำจัด สิ่งปฏิกูลมูลฝอย ร้อยละ 40.9 รู้ผิดเกี่ยวกับอำนาจในการกำกับดูแลตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร และสถานที่สะสมอาหาร ร้อยละ 36.6 และที่สำคัญคือ รู้ผิดเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกและสภา องค์การบริหารส่วนตำบลในการยกร่างข้อบังคับตำบล ร้อยละ 40.5 และยังพบว่า มีสมาชิกองค์การ บริหารส่วนตำบลที่ไม่รู้ว่าตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจแก่องค์การ บริหารส่วนตำบลในการควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสัตว์ ร้อยละ 36.6 ไม่รู้ให้ให้อำนาจในการ กำกับดูแลกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ร้อยละ 32.6 และไม่รู้ให้ให้อำนาจในการกำกับดูแลตลาด สถานที่จำหน่ายและสะสมอาหาร ร้อยละ 35.5

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (Mean = 82.43 จากคะแนนเต็ม 115 คะแนน) พบว่าไม่เห็นด้วยที่จะให้อบรมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเท่านั้นที่ทำงานด้านสาธารณสุขในตำบล (Mean = 1.88) เห็นด้วยที่ต้องทำงานร่วมกับ อสม. และกลุ่มแกนนำหมู่บ้าน (Mean = 4.18) เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Mean = 4.35) เห็นว่าควรให้ความสำคัญกับสุขอนามัยของประชาชนและพัฒนาส่งเสริมสุขภาพประชาชน (Mean = 4.13) แต่ยังมีบางส่วนไม่แน่ใจว่างานสาธารณสุขมูลฐาน ควรเป็นบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ (Mean = 2.75) ในส่วนที่มีความคิดเห็นในทางลบ เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐานระดับหมู่บ้านเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล (Mean = 3.16) เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่พร้อมที่จะทำงานสาธารณสุขมูลฐาน (Mean = 2.90) และเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่จำเป็นต้องมีการวางแผน และออกข้อบังคับตำบลในเรื่องสิ่งแวดล้อม (Mean = 3.25)

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในเกณฑ์น้อยครั้ง (Mean = 39.50 จากคะแนนเต็ม 69 คะแนน) แต่ในส่วนของการยกร่างข้อบังคับตำบลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนยังไม่เคยมีส่วนร่วมและบางส่วนเคยมีส่วนร่วมในบางครั้งเท่านั้น

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยพบว่า ความรู้ ความเข้าใจในงานสาธารณสุขมูลฐาน และความรู้ ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และการยกร่างข้อบังคับตำบล มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับการมีส่วนร่วมในงานสาธารณสุขมูลฐานและบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมทั้งพบว่าความรู้ ความเข้าใจในงานสาธารณสุขมูลฐาน และความรู้ ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และการยกร่างข้อบังคับตำบล มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับการคิดเห็นเกี่ยวกับงานสาธารณสุขมูลฐานในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับงานสาธารณสุขมูลฐานในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและบทบาทอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับการมีส่วนร่วมในงานสาธารณสุขมูลฐานและบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และพบว่าระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ กับการรู้ ความเข้าใจในงานสาธารณสุขมูลฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05